

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne številke in prazniške.
Izda: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kmalova
ulica št. 5, pritrčico. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—		12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kmalova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopolnje sprejema se podpisane in začetno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Poštnina pavšalirana.

Sijajna manifestacija.

V nedeljo 27. t. m. se je vršil v veliki dvorani hotela „Union“ velik shod JDS., ki se je v svojem poteku razvil v sijajno manifestacijo demokratske misli in pokazal, da kljub vsem oviram in zaprekam, ki se stavljajo stranki kot taki nasproti od vseh mogočih činiteljev, njena ideja zmaga v zavednih narodnih krogih, dočim skuša zbrati reakcija vse nezavedne in nezanesljive, obenem pa tudi direktno državi nevarne elemente pod svojim okriljem.

Predsednikov otvorilni govori.

Shod je otvoril ob 10. predsednik JDS. za Slovenijo poslanec dr. Kurovec, povdarjajoč v svojem govoru, da je domovina v nevarnosti, ker so prišli na vladno ljudje, ki ne streme za ciljem ujedinjenja jugoslovenskega naroda, marveč hočejo iz naše države ustvariti skrpucalo, ki bi vsebovalo pod krinko Jugoslavije tri različne države.

Kaki državnotvorni elementi so sedanji zastopniki slovenske klerikalne stranke v sedanji vladi dokazuje mal intermezo, ki ga je imel dr. Kurovec v štajerskem deželnem zboru v Oradcu. Tamkaj je dr. Kurovec konstatiral, da so Slovenci Spodnjega Štajerja edini v tem, da je treba čimprej doseči združenje vseh treh plemen v avstro-ogrski državi, to je Srbov, Hrvatov in Slovencev in ravno sedanji trije ministri dr. Janković, dr. Korošec in Roškar so proti tej izjavi kar najodločneje protestirali, izjavljajoč, da so oni lojalni državljani in da obstoja le po mestih nekaka klika in nekaj prenapetosti, ki zagovarjajo idejo ujedinjenja vseh jugoslovenov. Ravno ti zastopniki ljudstva v graškem deželnem zboru sede sedaj na ministrskih mestih v Beogradu in igrajo vlogo velikih jugoslovenov. — Pozdravil je na to navzoče goste bivše ministre Svetozarja Pribečevića, Pavla Marinkovića, dr. Edo Lukinića, dr. Alberta Kramerja in poslanike Pečiča, Grisogono, Nestrovića, Wilderja, Žukića in Agatonovića.

Bivši minister notranjih del Pribečević o položaju.

Kot prvi govornik je nastopil bivši minister notranjih del Svetozar Pribečević, povdarjajoč, da so poslanci jugoslovenske demokratske stranke predstavljali eno idejo, ki je skupna vsem narodnim življenjem, tako v Srbiji, kakor v Hrvatski

in Sloveniji. Ta politična ideja predstavlja narodno jedinstvo treh plemen, a z eno samo voljo, dočim tvorijo sedanjo vladno klerikalcev Starčevićancev in radikalcev stranke, ki se bore za plemenske pravice. V klerikalni stranki v Sloveniji in na Hrvaškem so Slovenci in Hrvati, sami katoliki, Narodni klub tvorijo izključno Hrvati, katoliki, v radikalni stranki pa so samo Srbi. Demokratska stranka je edina, v kateri so bratski združena vsa tri plemena in vse tri vere. Danes, ko je reakcija na površju, je treba ugotoviti, da zahteva Demokratska stranka narodno jedinstvo brez vsakega pakta. Taki pakti se pač dajo sklepati med narodi, ki so drug drugemu tuji, n. pr. med Čehi in Nemci, ne pa med sinovi enega in istega naroda, med Srbi, Hrvati in Slovenci. Narodno in državno jedinstvo je geslo vseh demokratov v vseh pokrajinah naše države. Po razidu Narodnega Veća in proglasitvi ujedinjenja sestavila se je tudi prva koncentracijska vlada. Tej vladi pa ni bilo usojeno dolgo življenje, ker se je takoj pokazal razdor in ker so smernice posameznih strank ustvarile globok prepad med onimi, ki so želeli narodno jedinstvo brezpogojno in med onimi, ki so zahtevali sicer skupno državo, a pod tremi različnimi in ločenimi upravami. Ko se je sestala časovna Narodna predstavništvo, so se oni elementi, ki tvorijo sedanjo reakcionarno vladno, zblizali na desnici, med tem, ko so zastopniki radikalnega ujedinjenja tvorili levico. Zastopniki iz bivše Avstro-Ogrske so se pod tujim jarmom tako navadili opozicije, da jim je opozicijsko razpoloženje takorekoč prešlo v meso in kri. Toda je treba razlikovati med vladno v Avstriji in med vladno v naši državi. Kakor je bilo nečastno sodelovati v vladi v stari Avstriji, tako je častno sodelovati v vladi lastne države. To je treba uvaževati. Skupnost idej je rodila demokratsko socijalistični blok, nasprotno pa se je iz vseh posameznih strank, ki so zastopale te separatistične težnje, ustvarila skupina, ki se je pozneje našla v opozicijskem bloku. Opozicijski blok je prišel s sabotiranjem Narodnega predstavništva. Oni elementi, ki nikdar niso sabotirali avstrijskega parlamenta in vselej glasovali za takozvane potrebščine, so imeli žalosten pogum, da sabotirajo

lasten parlament. Po kratki dobi prvega Davidovičevega kabineta došlo je do sestave drugega Davidovičevega kabineta, ki si je stavil za nalogo razpustiti narodno predstavništvo in razpisati volitve v parlament. To nalogo si je stavil kabinet iz dvojnih vzrokov: 1.) ker ni bilo narodno predstavništvo izvoljeno iz ljudstva, ker torej ni podajalo slike narodne volje in 2.) ker so bile razmere v narodnem predstavništvu take, da je bilo v njem nemogoče vsako plodno delo. V parlamentu, kakršnega je želela Demokratska stranka, bi naj prišla do izraza prava volja vseh slojev in vseh plemen. Tekom onih štirih mesecev, med katerimi parlament ni deloval, je izvedla demokratska socijalistična vlada mnogo lepega in dobrega, česar seveda nasprotna stranka nečejo priznati iz razumljivih razlogov. Tako je podpisala saintgermanski mir, rešila za nas ugodno manjšinsko vprašanje in problem bolgarskih meja ter odklonila znani francosko-angelski ultimatum glede zapadnih naših granic. Poleg tega se je izdelal načrt za temeljito agrarno reformo v Bosni in načrt za agrarno reformo v splošnem, ki je obsegala kar najradikalnejše odredbe.

Po vsem svetu je zavladala kriza v vseh strokah in v Franciji primanjkuje živil in železniskega materiala prav tako, kakor pri nas. To so nujne posledice vojne, ki jih nobena vlada ne more mahoma odpraviti. Opozicija pa je kričala, da je temu vsemu kriva demokratska vlada, da ona povzroča, da raste dražinja in da je ona kriva vseh neprilik, ki se pojavljajo v naši državi. Sedaj je na vladi opozicijski blok in videli bomo, če bo imel on ono srečno roko, da ustvari iz naše države zemljo, v kateri bo vse urejeno, po kateri se bosta cedila mleko in med. Bivša vlada je hotela z razpisom volitev apelirati na narod, da si izbere poslance, ki bodo upravičeno odločevali o usodi naše države. Opozicija je proti tej nameri pričela delovati z vsemi silami, češ da ne bo priznala konstituantne in da hoče delati le z začasnim narodnim predstavništvom. Krona je bila postavljena pred alternativo, da ali skliče narodno predstavništvo, kakor so zahtevali opozicionalci, ali pa pristane na to, da razpusti narodno predstavništvo in razpiše volitve.

Krona si je izbrala lažjo pot ter se odločila za sklicanje narodnega predstavništva. Na ta način je prišel opozicijski blok do vlade in sklenila se je med posameznimi strankami pogodba, po kateri dobe klerikalci Slovenijo, hrvatska zajednica Hrvatsko, Srbijo pa radikalci v svojo oblast. Kakor so prej kričali opozicionalci proti vsem odredbam demokratske socijalistične vlade, tako so v trenutku izpremenili svoje prepričanje, ko so prišli do vlade. Namestnik zunanjega ministra Spaljković je takoj izjavil, da ostane zunanja politika naše države popolnoma nespremenjena, to je, da bo imela isto smer, ki ji jo je dala demokratska vlada. Glede vprašanja rešitve valutne reforme kričali so razni hujšaki v opozicijskem bloku, da se hoče pri zamenjavi za novi denar odtegniti prebivalstvu tostran Save in Drine tritretine njegovega imetka, ko pa je prišla opozicija do vlade, je izjavil njen finančni minister dr. Janković, da ostane valutna reforma taka, kot se je sklenila pod vladno Davidovića. Narodni klub pa se je celo akomidiral predlogu, da bodi rešitev valutnega vprašanja definitivna, dočim je Davidovičeva vlada to vprašanje pridržala odločitvi parlamenta. Zunanja politika in ureditev valutnega vprašanja ostane torej ista kot pod prvo vlado, a dr. Korošec je mahoma umolnil, da si je preje baš glede teh dveh točk najboljši kričal. Z njim molče tudi drugi valutni grobovniki. To dokazuje, da opozicijski blok ni bilo do tega, da pridejo do možnosti, da izvedejo svoje programe, marveč samo za to, da dobe oblast v svoje roke.

Istovrstno s spremembami centralne vlade izvršile so se tudi spremembe pri posameznih pokrajinskih vladah. Za hrvatskega bana je bil imenovan dr. Matko Laginja, proti kateremu se mora čuditi dr. Brejce zapostavljenega in degradiranega, ker je hrvatskega bana imenoval ministrski predsednik, dr. Brejca pa samo notranji minister. Novi ban je izdal posebno poslanico na narod, kakor kak suveren. Ali ste kdaj čuli, da bi državniški naslovi bili poslanice na narod? Niti Clemenceau, niti kak drugi ministrski predsednik tega ni storil. Samo Matko L., ban hrvatski, si usurpira suverenske pravice, samo neznano je, od kod in do kam segajo naše meje njegove oblasti.

Demokratska stranka stoji na stališču, da se da narodu najširša pravna avtonomija in da se popolnoma zbrisajo one zgodovinske meje, ki so bile umetno začrtane v naše meso. Sedanja vlada pa hoče pridržati ta anarhizem. V njeni sredi ne najdemo ni ene silne individualnosti, ne enega strokovnjaka, ne enega političnega talenta. Skupnega programa stranke, ki sede v vladi, nimajo. Kako tudi, saj znači ime Korošec program klerikalizma, Narodni klub predstavlja stari ogrsko-hrvatski režim, Protič pa znači reakcijo v Srbiji. V narodnem predstavništvu sedanja vlada nima kvoruma in tvori narodno predstavništvo zmes, ki ni zmožna življenja, ker v njem ne sede poslanci, voljeni iz naroda. Začasno narodno predstavništvo je mrtvo, živelo novo narodno predstavništvo, izbrano po narodu!

Ko se je stavil Davidovičev zastopnikov Francije in Anglije ultimatum glede Jadranskega vprašanja, vlada ni bila v dvomu, kako mora na ta ultimatum odgovoriti. Nova vlada pa v tem vprašanju cinca in se je odločila, da vpraša narodno predstavništvo, kako ono sodi o rešitvi tega vprašanja, in bo še le potem glede njega veljavno ukrepala. V vseh zapadnih državah je običaj, da vlada sama odločuje o zunanji politiki, od parlamenta pa doblja samo informacije in direktive. Za svoje korake v zunanji politiki je odgovorna vlada, ne pa parlament. Pred približno 10 meseci je rožljaj dr. Korošec glede zapadnih meja s sabljo, radovedni smo ali bo tudi sedaj nastopil tako junaško. Vlada ne sme odvaliti odgovornosti za svoje čine na narodno predstavništvo.

Sedaj se bide odločilna bitka med stranko nazadnjaštva in stranko napredka. Mi smo stranka malga človeka, narodnega jedinstva, socijalnih reform. Nepriznavamo nikakih privilegijev cerkva, grofov in baronov, nikake kaste. Naš spas leži le v tem, da je naša država jedinstvena, močna in da se ne razcepi na tri države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bi postale plen močnejših sosedov. Sedanja vlada je le začasna. Prej ali slej mora priti demokratsko - socijalistični blok zopet na površje, ker zastopa idejo narodnega ujedinjenja od Soče do Bitolje in želi da je naša država velika in nerazdeljiva. Zrušiti se mora prej ali

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dolje.)

Kakor bi imel peroti, je prefet! Alpe in vihar od zmage do zmage. Nihče se mu baje ne more upirati. Kakor hudournik hrumi dalje in dalje ter ruši in odnaša vse za seboj ter goni armade pred seboj kakor volk čredo ovac... Sardinjskega kralja je že prisilil k miru in pregled je vladarja iz Milana; Modena, Parma, Toskana, Neapolsko in papeška država so sklenile mir z Buonapartom, ki zdaj že drvi na Mantovo, kamor se je zaprl toliko proslavljeni naš general Wurmser. Kaj bo, kaj bo?

A medtem se je že bližal Mantovi tragični konec. Kranjski polk je med obleganjem izgubil že večino svojih vojakov. Kar se jih je rešilo pred francoskimi krogami, so pomorile neznozna vročina, najstrašnejša lakota in kuga...

Le malokdo na Kranjskem je slutil resnico. Tudi ranjenci, ki so jih dovažali, so vedeli povedati le zastarele stvari, ki so jih bili novi dogodki medtem prehiteli že davno.

Med redkimi poučenci pa je bil postojnski poštar Hueber. Na njegovi pošti so se ustavljali kurirji, častniki in uradniki, hiteči v Trst ali preko Benečije v Lombardijo ali pa odondot

preko Postojne in Ljubljane proti Celovcu in na Dunaj... Od njih je zvedel Hueber marsikaj, da si ne vsega, ostalo pa sta si skombinirala s prijateljem Wenigarjem, ki sta jima bila ubeljski »cesar« in kaplan Prašnikar zanesljiva zaupnika.

In dalje in dalje, skoraj vsak dan so gonili skozi Ubelsko nove trope novakov, — tudi Gašperja Čeladina so odvedli s seboj, — in dan na dan so bile ceste polne krika in kletev, stoka in viharne petja obupanih vojnih žrtev...

Jesen je minila, burja je brila ostreje in silneje, a po hribih je že zapadel sneg.

Prašnikarjeva šola se je polnila, a vneze za učenje ni bilo niti pri šolarjih, niti za poučevanje pri starem kaplanu.

»Antikrist se bliža deželi, in kaj bo z nami?« — ta misel je kljuvala v duši vseh, starcev in otrok. In žalost in groza sta kraljevala po Ubelskem.

Mlinar Šaplja pa je majal glavo sv. Petra ter godrnjal:

»Buonapart? Hm! Za Francoze Buonapart, a za nas prokleto Malapart! — Pa vzemi hudič vse skupaj! Stara, pošlji po bokal vina! Piti moram, piti, da pozabljam kar je in kar še bo.«

II.

Na mali višini tik župne cerkve sv. Štefana je stalo ponižno bivališče prvega, a vrliga postojnskega župnika.

Jožef Leopold Wenigar je bil šele dve leti župnik v Postojni, a prijatelj je imel že obilo po vsem Krasu. Vesel, odkrit značaj je imel in ker ni poznal neoprtnosti v nobenem oziru, so ga spoštovali povsod in gostov se ni manjkalo njegovi gostoljubni mizi nikoli.

Teden pred Božičem sta se pripeljala v Postojno zopet Matevž Premrov in Blaž Prašnikar. Hotela sta zvedeti v župnišču ali na pošti poslednje novice ter si nakupiti česa za sv. večer in Novo leto.

Na pošti sta pustila voz in prišla peš k cerkvi.

Veselo ju je sprejel rejeni, rdečelčni župnik v svojem dopetnem talarju že na stopnicah, ki so vodile s cerkvene planote navzgor k župnišču. Takoj ju je odvedel v obednico, kjer je stala vedno pogrnjena miza.

In ničesar mu ni bilo treba naročati v kuhinji, ker Marijana je že sama vedela, kakšne so gospodove želje in kaj se spodobi za ugledno farovško kuharico.

»Ave! Ave!« je klical kaplan Blaž v pravcatem kmečkem kožuhu in z veliko polhovko preko ušes. »Ne zameri, zopet sva tu...«

»Dobrodošla, vedno dobrodošla!« se je branil Wenigar. »Odožita, sedita... novice imam za vaju cel koš!«

»Dobrih ali slabih?« je vprašal »cesar« Premrov.

»In kako se bo imenoval?« je vprašal in si odvil široko in dolgo pahavko. »Ni naju držalo več doma... morala sva priti...«

»Prav, prav... Kar pričakoval sem vaju... že nekaj dni sem iztegal vrat, okoli katerega vogla se prikažeta... res, res, prav zares,« je pripovedoval župnik in pomagal gostoma iz kožuhov. »Novic pa sem nabral kar na izbero: dobrih, slabih, najslabših, pa tudi najboljših.«

»Začni z najboljšimi! Obupana je našina duša in po tolažbi kopni kot žejen jelen po studenčnici!« je prosil kaplan Blaž, rdeč od mraza in zdravja.

»Slovenski časopis dobimo in izdajati ga začne naš Valentin Vodnik!« je izpregovoril svečano župnik Jožef Leopold.

Nato je počakal, da vidi učinek svoje novice, in se smehljaj.

»Slovenski časopis? — Vodnik? — Kdaj? — Kdo ga bo tiskal? — Ljubi bog, torej vendar gremo naprej in kvišku!« sta vzklikala gosta, se srečna smejala in sedla za mizo, na kateri je že stala bela štruca poleg bokala vina.

»Takojo po Novem letu izide že prvi list,« je nadaljeval župnik. »Izhajal bo dvakrat na teden; izdajal ga bo Janez Friderik Eger v Ljubljani, urejal in pisal pa naš Balant.«

slaj vlada avtonomistov, izčisti politična situacija in izvoliti pravi parlament. Naj umre sedanji parlament, naj živi svobodno izvoljeno narodno predstavništvo! (Viharno odobravanje.)

Govor bivšega ministra prosvete Pavla Marinkoviča.

Kot drugi govornik je nastopil bivši minister prosvete Pavle Marinkovič, ki je govoril o veliki žrtvi, ki jih jedoprinešal srbski narod za jugoslovensko ujedinjenje. Dne 1. decembra 1918 proglasilo se je narodno jedinstvo, takoj po prvem navdušenju pa so se oglašili elementi, ki so dotakrat izmagovali narod po avstrijskem sistemu ter skušali uveljaviti svojo prakso tudi še vnaprej. Demokratski elementi so se takoj, ko so uvideli veliko opasnost, ki preti našemu jedinstvu s strani separatističnih elementov, združili v eno celoto, ki tvori močan jež proti vsem aspiracijam posameznih opozicijskih grup. Ime demokracija znači program, pod katerim so se zbrali vsi elementi, ki so stremili za tem, da se ustvari čim močnejša jedinstvena država.

Mnogo se je govorilo od nasprotnih strani v zadnjem času o hegemoniji, ki jo kaže hočejo Srbi izvajati nad brati Hrvati in Slovenci. Zlobno podtikanje. Srbi v svetovni vojni je prva mobilizirala, a še ni demobilizirala, ker niso še vse jugoslovenske zemlje v naši posesti. Od 20 ministrstev v Beogradu je bilo samo 6 Srbijancev in Srbi, ki se je borila proti Turkom za svoje verske svetinje, ima danes za ministra vere katoličana in nihče se proti temu v Srbiji ne brani. Ali se more potem govoriti o tem, da bi si Srbija prisvajala hegemonijo?

Demokratska stranka stoji na stališču, da je treba dati narodu široko upravno avtonomijo in sicer tako avtonomijo, ki bo združila vsa plemena v eno celoto in ki ne razkaja, kakor so razkajale naš narod pokrajinske avtonomije, ki jih je podeljevala Avstro-Ogrska. Srbija je žrtvovala za ujedinjenje vse, svojo junaka preklon, svoje ime, svoj grb, da se združi najtesneje s svojimi brati Hrvati in Slovenci, tako da o kakih nadvladi ni moglo govoriti. (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Govor poslanca Dragotina Pečiča.

Tretji govornik poslanec in predsednik kluba demokratske zajednice Dragotin Pečič je slika zgodovino radikalne stranke in kazal, kako se je iz radikalne stranke, ki je združevala vse v resnici idealne narodne elemente, razvila sedanja stranka starih radikalcev, ki so izgubili vso zaslombo v narodu. Že volitve 1. 1903. in 1905. so pokazale, da izgubiva radikalna stranka v Srbiji na tleh in izbruh svetovne vojne je preprečil, da se ni pokazala prava slika pristne narodne volje. Srbski narod je ob izbruhu vojne šel v boj, tako so naglašali radikalci, samo v obrambo svoje države in še le noembra 1. 1914. ko je bil Pešič prisiljen pod pritiskom razmer sestaviti koalicio, kabinet, sta vlada in narodna skupščina slovesno proglasili za svoj program ujedinjenje vseh Jugoslovencov. Ko se je po končani vojni setalo narodno predstavništvo, zbrali so se vsi demokratsko misleči elementi od Soče pa do Vardara pod okriljem demokratske stranke ne glede na plemenske in verske razlike. Princip demokratske stranke je, vlada naroda nad samim seboj. Demokratska stranka odklanja vsako diktaturo, vsako nadvlado ene kaste nad drugo in zahteva kar naistojno kontrolo nad delom vlade. (Navdušeno pritrdjevanje.)

Govor bivšega ministra pošte dr. Edo Lukinčiča.

Bivši minister pošte dr. Edo Lukinčič je prebral nekatere točke iz resolucije Narodnega kluba ob imenovanju novega bana, ki direktno značilno nekvalificiran insulti na demokratsko stranko. Narodni klub je na Hrvatskem isto, kar so klerikalci v Sloveniji. Dr. Frank in dr. Sušteršič pomenita za jugoslovenski narod onega dvoglavega orla, ki je predstavljaj avstrijski režim. Vse, ki so bili le trenotek z Frankom in Sušteršičem v zvezi, se zamore smatrati kot izdajalce jugoslovenske stvari. Leta 1906, so zastopniki sedanjega Narodnega kluba v hrvatskem saboru skozi tedne obstruirali proti adresi hrv. sabora, zgolj zato, ker se je v njej označeval narod kot hrv. in srbski in šele jun. mesca 1917 so oficijelno priznali srbski narod. Vse svoje načrte in svoje prepričanje so spremenili, a ne zato, ker moramo za to, da čimprej pridejo do oblasti. Konstatirati je treba, da je ideja narodnega jedinstva že tako daleč prešla v narod, da niti klerika-

lec, niti Starčevićanec ne more priti na krmilo, ne da bi priznal idejo narodnega jedinstva. Prečital je nato formular pristopnice v Hrv. Zajednico, v kateri se sicer mimogrede omenja državno in narodno edinstvo, a se v isti sapi zahteva samostojno demokratsko hrvatsko državo na podlagi hrv. državnega prava. Da se to dejstvo ne bo utajilo, je formular take prijavnice nasprotnikom na razpolago v tajništvu JDS v Zagrebu. Ime parlamentarna zajednica je nesrečno izbran, ker iz tega ni razvidno, ali si je dala opozicija to ime radi tega, ker je sabotirala parlament, ali zato, ker je pripravljena delati v njem. Ta zajednica je zašla tako daleč, da je odklonila sodelovanje v parlamentu, ko je bilo treba izdelati novi volilni red in se je branila novih volitev. Kar znači sabotiranje narodne volje.

Demokratska zajednica je zato sklenila, da se naj napravi konec neznošnim razmeram v sedanjem parlamentu in zahteva, da se izvede njena načela, da pa naj tudi opozicija vrši svojo nalogo v polni meri napram državi. V demokratski stranki so združeni vsi res pravi rodoljubi, v opozicijskih krogih pa samo reakcionarni elementi, ki delajo na razpad države. (Odobravanje.)

Govor bivšega ministra za trgovino in obrt dr. Alberta Kramerja.

Na to je govoril bivši minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer. 1. decembra 1918 proglasili so v Beogradu narodno ujedinjenje delegati Narodnega Veća in zastopniki dotedanje kraljevine Srbije. Takoj takrat se je pokazala velika razlikamedgrupi, ki je bila za ujedinjenje samo pod gotovimi pogoji, da se sklene pakt med Srbijo, Hrvatsko in Slovenijo in drugo skupino, ki je zahtevala, da se brez razlike plemen in brez pakta vsi združimo v eno narodno in državno celoto. Od onega momenta naprej datira borba med obema grupama. Že v prvih dneh Protičevega kabineta rodila se je misel ustvariti veliko dem. stranko, da se čimprej izvede ono, kar je ustvarilo orožje na bojiščih. Danes navozči iz vseh pokrajin naše države Srbije, Hrvatske, Bosne, Dalmacije, Crne gore in Slovenije, podajajo jasen dokaz, da se je to delo posrečilo in da je stranka res jedinstvena. Stranko družijo misli narodnega jedinstva, dočim opozicijske stranke nimajo med sabo nikake skupne vezi. V Srbiji bi radi zavladali radikalci, ki propagirajo idejo Velike Srbije, na Hrvatskem pristaši režima Franka in Sachsa, ki sta izdala jugoslovenski narod Italijanom in ravno sedanji režim je omogočil izdaci republikancu Radiću, da je pred tremi dnevi bil izpuščen na svobodo, v Sloveniji na hočejo vso oblast dobiti v roke klerikalci. Da so zastopniki sedanjega režima najodločnejši sovražniki radikalne izvedne agrarne reforme, ni treba omenjati. Povsod okrog nas, razen na Madžarskem ni niti ene države, kjer bi imela reakcija oblast v rokah. Samo pri nas bi naj bilo tako, kakor na Madžarskem? Ne to ne more biti. Zato upamo, da tudi sedanja vlada ne bo imela daljšega obzanka. Interim sedanje vlade znači samo kratek odmor, katerega bodo demokraci izrabili v to, da ojačijo svojo organizacijo, poravnajo nekatere nedostatke in strnejo svoje vrste.

Če bi ostal na krmilu Protič in njegovi tovariši, potem jedna nam Jugoslavija. Valeni smo opozicije in izvedli bodemo borbo — trdno sem prepričan — do uspešnega konca.

Dr. Kramer se spominja na to naše narodne dinastije, ki je globoko ukoreninjena v duši naroda, ki je pravi reprezentant našega narodnega jedinstva in kateri so demokraci neomajno zvesti (veliko odobravanje, zborovalci vstanejo s sedežev.) Za časa krize so Protičevi zavezni grozili, da se bodo pričele širiti republikanske ideje in da bode s tem ogrožen sam prestol. Tako ostudna sredstva demokraci najodločnejše obsojajo, ker smatrajo vsakega, kdor preti s takimi sredstvi, za sovražnika naroda in države. Sedanji režim znači recidivo v čase pred vojno. Zato je treba zbrati vse sile, da se premaga ta reakcionarni duh in da pride do popolne veljave ideja narodnega jedinstva. Konstrukcija sedanje demokratske stranke podaja dokaz, da je demokratska misel povsod enaka in da bo navdušenje za demokratsko misel končno pripomoglo do zmage. Govornik poziva zborovalce, da se čvrsto oklene skupne demokratske ideje. (Viharno odobravanje.)

Govor poslanca Azatonoviča.

Kot zadnji govornik je nastopil poslanec Agatonovič iz Sumadije, ki je v navdušenem govoru poudarjal, da demokraci ne priznavajo

nobenih plemenskih razlik. V svojem govoru se ostri obrača zlasti proti nenamernemu imperijalizmu Italije ter poudarja, da bo prej ali slej smagal princip svobode in ujedinjenja naroda. V naši državi mora vladati tako jedinstvo, da bodo prebivalci skrajnih meja istotako se zavzemali za interese svojih bratov ob nasprotni meji. Komaj se je izvedelo za spremembo režima v naši vladi, že so izrabili Italijani to ostudno agitacijo in metali iz aeroplana na Zagreb ostudne karikature, ki imajo očividni namen nahujskati Hrvate proti dinastiji in proti Srbom sploh. (Silno ogorčenje.) Sporoča pozdrav Sumadijcev z zagotovilo, da so pripravljene živeti in umrati za ujedinjenje in z mečem braniti vsak kosček svete jugoslovenske zemlje. Zborovalci so govorniku navdušeno pritrdili in ploskali. (Odobravanje.)

Resolucije.

Pričatenih je bilo še več govornikov, a ker je trajalo zborovanje že nad tri ure, je predlagal L. Petrovar te-le resolucije:

Na velikem javnem shodu 29. februarja 1920. v Ljubljani zbrani pristaši Jugoslovenske demokratske stranke:

1. ponavljajo z vso odločnostjo zahtevo našega naroda po samoodločbi v Primorju, ki edina more pravično rešiti jadransko vprašanje in z njim ono naših zapadnih granic; zahtevajo, da vlada brez omahovanja odkloni anglo-francoski ultimati;

2. slovesno ponavljajo izraz natanosti Njega Veličanstvu kralju Petru in Njega Visočanstvu prestolonasledniku Aleksandru dobro vedo, da je narodna dinastija čuvav avtoritete državne oblasti ter mogocen branik edinstva našega naroda, na katerem sloni obstoj in moč naše države;

3. smatrajo nastop nenaravne koalicije separatistov za nesrečo za vso državo. Somišljenike pozivljajo, da kljub temu v polni meri vrše svoje dolžnosti napram njej, vendar treba strniti vse moči, da se ta reakcionarni in opasni nestvor čim preje in za trajno odstrani;

4. zvesti temeljni točki demokratskega programa odločno zahtevajo, da se nemudoma izvrše občinske in državnozbornske volitve, po katerih se more usoda države novotri zastopstvu, ki je zares izraz volje naroda. Edinole takojšnji apel na narod more prinesiti konsolidacijo in ureditev države;

5. izrekaio zahvalo in zaupanje odstopniči osrednji in deželni vladi. Resolucije so bile sočasno sprejete, na kar je predsednik g. dr. Kukovec zaključil zborovanje.

Shod so skušali ob raznih prilikah motiti razni neodgovorni elementi pripadajoči deloma SLS deloma pa frakciji komunistov, ki pa so jih reditelji kratkim potom postavili na plan.

Iz seje izvrševalnega odbora JDS.

Popoldne ob 15. uri se je vršila seja izvrševalnega odbora JDS, pri kateri sta podala obširno poročilo o delovanju demokratske vlade ministri n. r. dr. Kramer in dr. Gregor Žerjav. Referata sta bila sprejeta z velikim odobravanjem. Članom odstopniče vlade pa se je izrekla zahvala in zahvala. Nato so bile sprejete naslednje

resolucije:

Izvrševalni odbor JDS.

1. odločno ugovarja namerti vlade Stojana Protiča, da se zavira ali celo ukine izvršitev agrarne reforme. Svari jo v interesu države pred vsakim umikanjem in zahteva, da se po načelih prejšnje vlade resno prevede agrarna reforma do konca;

2. odločno protestira proti izjavi novega finančnega ministra dr. Velizarja Jankoviča v Protič-Koroševem kabinetu, da je razmerje 1 : 4 med dinarjem in krono in vsa izmena definitivna. Vztraja na tem, da naj se po izmenjavi starih kolikovanjih kron s kronsko-dinarsko novčnico začne nemudoma pripravljati zadnja novčnica, ki ji bo parlament določil razmerje do kron in do dinarja. Pri tem ponovno izjavljamo, da interesu narodnega gospodarstva najbolj odgovarja, če se krona zamenja al pari z novo končno edinicco. Izreka svoj stud nad hinavsko klerikalno agitacijo v valutnem vprašanju, ki ga je SLS sramotno izdala prvi dan, ko je vstopila v centralno vlado, s tem, da je pristala na dr. Jankovičev program, da je relacija (razmerje) in izmena 1 : 4 definitivna (že končno veljavna).

3. pozivlja finančno unravo, naj polnovečjavno izmenja domačinom take bankovce s potrjenim kolikom, ki so jih dobili v roke v dobri veri, a jih ob navadni pazljivosti niso mogli spoznati kot potvorjene.

Uničite brezposelnost!

Tovariši imam, nadarjenega, izobraženega, za vsa javna vprašanja se živo zanimajočega moža; vrhu tega je temperamenten, agilen, predvsem pa blag človek, mehak, usmiljen, ginjaivo gostoljuben in radodaren.

Siromakom in sirotam je moj tovariš dobitljiv nad vso mero. A ne le na občinske troške! Kakor sv. Martin je odrezal sam sebi že večkrat svoj plašč in ga dal beračem, izpraznil svojo zalogo oblek in perila ter celo svojo denarnico...

In vendar govore tridesetne ljubljanskih beračev, da je moj tovariš »grd, surov, brezsrčen človek! In hudič naj ga vzame!«

Pred osmimi leti, ko sem moral prevzeti na magistratu ubožni referat, sem bil tako mehkočuten, da mi je po par mesecih moje blagotvorne in preradodarne delavnosti vrgla v obraz neka beračica:

»Le čakajte: danes ste še dober človek. V par letih pa boste tudi vi, kakoršen je vaš tovariš!« — Beračica je namreč bila pijana, zato je bila odkritosrčna.

Spominjam se, kako sem včasih slišal rohneti nad berači dva svoja prednika — oba magistratna ravnatelja — rohneti in besneti v izrazih, ki niso bili včasih kar nič salonski. Obsojal sem ju takrat, a danes nič več.

Ker danes rohnim in besnim jaz, kakor sta rohnela ravnatelja in kakor rohni že nad deset let moj tovariš...

Rekli boste: »Živel so ti popustili. Nervozen si postal... naveličan!« — Toda varate se: živcev ne poznam več. Petnajstletno ubijanje z našim gledališčem me je nervoznosti docela odvadilo, in sploh, hvala bogu, te bolezniki nikdar nisem poznal. Resnica pa je, da sem se dokopal do spoznanja, da izvirava v Ljubljani več kot polovica revščine iz same lenobe in zaničnosti. In zato sem postal trši, nepristopnejši; in zato rohnim in besnim kakor so vsi drugi, ki imajo ali so imeli otepanja z nesramnim ljubljanskim profesionalnim beraštvom, ki ga je vsak dan več.

In javno si upam trdit, da je te nesramnosti kriva naša vlada, ki podpira to beraštvo, daje potuho tej profesionalni ljudski lenobi, in da je kriva tega sramotnega pojava tudi naša policija! Vlada, ker podpira brez kriterija brezposelnike, policija pa, ker ne zatiri dovolj pouličnega beračenja, postopanja in vlačuganja. Izgovor, da ni dela, bi morala pametna vlada sama že davno uničiti. Očitno je, da velika večina današnjih brezposelnih podprancev noče delati; izbira si delo, kapricirajo se le za izvestno obrt, markirajo bolnike, invalide itd., samo da vlečejo državno podporo. Pri tem pa nekateri postrani vendar še zaslužijo ali vsaj verižijo, sleparijo ali krajejo. Saj so med njimi tudi resnični nesrečniki, vredni in potrebni podpore; velika večina pa trpi le na akutni lenobi in na vseobčni lehkomiselnosti, ki hoče brez dela dobro živeti.

Z dežele se vsiljuje črede beračev in beračev v mesto ter lazijo po hišah, prodajalnah in gostilnah. Ker jih kmetje nočejo podpirati v njih lenobi, se zatekajo s praznimi malhami v Ljubljano, se nastavljajo po vseh vogalih, da je podobno naše mesto romarskim potom, na večer pa odhajajo s polnimi vrečami in calnami domov v svoje brlogle! In kakšni so ti berači! Mladi, čvrsti, moški, ženske in otroci! In kakšni

prihajajo po podpore na magistrat! A vsak je »bolan«, vsaka je »bolna«! Jaz pa prisegam, da nisem bil vse življenje tako čil, rdeč in debel kot so ti, »za vsakršno delo nesposobni bolniki«.

Beraška in brezposelna nadloga postaja že katastrofalna. Strašna je bila vojna, grozovito divjata med človeštvom nona in španska, toda nič manje ne ubija naše države — leno brezdelje. V gospodarski polom jo spravila, krivo je neznozne draginje in le zaradi njega moramo danes stradati ter se odpovedati že prav vsemu, kar tvori življensko sladkost: leno brezdelje! Če bi jaz bil justični minister, pri moji veri, prvo moje delo bi bilo izdati zakon ali naredbo: z lenuhi postopaj kakor z največjimi zločinci! In prepričan sem, da misli in želi tako vsak nesebičen in iskren Jugosloven.

Cele regimente lenuhov zalagati z denarjem in jih utrijati v lenohi, ni socialno. Mesto nima ne pometačev, ne delavcev, gospodarji so brez hlapcev, mojstri brez pomočnikov, žene brez dekel in postrežnic... Če hočeš, da ti odnese zaboj, odpelje vozček, da se izprazni greznica, razkolje drva, zmeče premog v klet itd., ne dobiš človeka, ako mu ne plačaš fantastičnega zaslužka. Pa pravijo, da ni dela in zaslužka, ter jih še podpirajo!

Iz Rusije prihaja vest, da je tudi boljševiške komuniste začela srečavati pamet: uvesti hočejo prislino delo za vse in za vsakogar, in delo naj ne traja več le 8, nego 12 ur! — Ali je to resnica, ne vem; vsekakor pa bi bilo njuno želeli, da se v vsej Jugoslaviji zakonitim putem uvede prislino delo za vsakogar. Ako se je mogla izvesti evidenca glede volakov in nevojakov, se izlahka izvede za delujoče in lene državljane. Treba je le resne energije, železne volje, in tudi to — pojde!

Obrtnike naj se dodeli mojstrom, katere naj se oskrbi z blagom in surovinami; ali pa naj se pod državno kontrolo osnujejo delavske kompanije, ki bodo delale po tovarnah in kasarnah določeno delo! Mestna podjetja potrebujejo delavcev, potrebujejo jih kmetje, industrija itd. Vsak človek lahko dobi delo in dober zaslužek. Toda izbiral ne bo dela nihče! Organizacije je treba in — pojde! Mora iti! Na Nemškem dela vse in celo ruski Obolomov se pripravila. Pa bi Jugosloven lenaril? — Bliza se stavbna sezona: če bo dovolj primerno (ne blazno!) plačanih delavcev, dobimo novih stanovani; nabrežje Ljubljansko kličde delavce in mestne ceste čakajo pomoči. In koliko je še drugih del, ki niso opravljena že šesto leto ter čakajo, čakajo — pridnih rok!

Tako dobi vsaj dobra polovica današnjih »bolnih« brezposelnikov zaslužka ter se iznova privadi reda, poštenosti in — časti! Beračenje je korumpiralo nešteto ljudi, jim vzelo vsakršno sramežljivost ter jim uničilo vsakršno moralno in vest. Ker le delo človeka plemeniti in dviga!

S prihranjenim zneskom pa bo mogoče državi izdatneje podpirati zares bedne: bolnike, vojne vdove in sirote ter starke in starce, ki zaslužijo v polni meri naše usmiljenje.

Uničite torej brezposelnost! Poiščite ljudem dela ter jih prisilite k delavnosti! Kdor noče delati, na roboto z njim! Izženite vse lenuhe in postopače tujih občin iz našega mesta. Podpirajte pa le resnične reveže, bolnike in onemogleže!

Fr. Govekar, mag. svetnik.

Politične vesti.

— Krajevna organizacija JDS Kozje je brzojavno pozdravila shod in izrazila vdanost in zaupanje voditeljem demokratske stranke.

— Od krajevne organizacije iz okupiranega ozemlja je došel z ozirom na nedeljski shod sledeči dopis: »Iz srca pozdravljamo današnji shod in želimo srečen napredek. Zaupajoč v naše voditelje, da nam pripomorejo se ostreti težkega jarma, katerega moramo mi nedolžni siromaki nositi po noči in po dnevi, želimo, da bi skoraj sijala svitla zarja, da zamoremo skupaj delovati v blagor naroda in mlade domovine. Prisegamo zvestobo edinole regentu Aleksandru. Protestiramo pa proti strankarskemu sistemu sedanje vlade. Izginejo naj iz povrjaja nekdanji avstrijski podprepniki, katerih večina še danes hrepeni po Nemški Avstriji. Proč s Sušteršiči in Frankovi; žele potem bo mogoče sodelovati v blagor domovine.

— Ali je res? LDU. Beograd, 28. februarja. Kakor javlja »Politika«, je takozvani kvorum novi vladi popolnoma zagotovljen.

— Seja začasnega narodnega predstavništva. Kvorum. Nova vla-

da je sklicala sejo začasnega narodnega predstavništva za sredo 3. marca t. l. Končno se je dognalo, da je v začasnem narodnem predstavništvu vseh skupaj 290 poslancev tako da bo vlada potrebovala za kvorum 146 poslancev. V začasnem narodnem predstavništvu bi moralo biti pravzaprav 296; poslancev; vendar pa sta odpadla dva mandata Radičeve stranke, trije demokratski iz Vojvodine in en mandat je sporen, dočim je verifikacijski odsek uničil izvolitev g. Cirkoviča in za ta mandat še niso izvedene nove volitve, tako da je danes vsega skupaj 290 poslancev. Po tem je novi vladi treba, da ima 146 poslancev v začasnem narodnem predstavništvu. Od predvčerašnjem se opaža, da prihaja narodni poslanci vladnih skupin ter je življenje v kuluarjih narodnega predstavništva postalo živahniješe.

— Nesolidna vlada. LDU. Beograd, 28. februarja. Danes se tu govori, da min. a trgovino Ribarac baje namerava izstopiti iz vlade ali pa premeniti resort.

— Volilni zakon. Predvčerašnjim je bila seja ministrskega sveta, na

kateri so, kakor se govori, pretresali volilni zakon. Govori se, da se bo sprejel stari predvojni volilni zakon z malimi izpremembami, ako bi na to pristali člani Narodnega kluba, ki so že prej stavili posebne pogoje za Hrvatsko in Slavonijo, da si na ta način zagotovijo primerno večino.

== Dvanajstine. Podpisani so ukazi, s katerimi se poleg odobrenja vseh prejšnjih dvanajstin finančni minister pooblašča, da more odrediti izplačila po proračunu dvanajstin za meseca januar in februar.

== Poverjeniki hrvatsko-slovenske deželne vlade. Kakor doznavamo, so bili že imenovani novi poverjeniki kraljevske hrvatsko-slovenske deželne vlade. Poverjenik za notranja dela je dr. Franc Potočnjak, odvetnik v Zagrebu; poverjenik za prosveto in vero dr. Albert Bazala-vseučiliški profesor v Zagrebu; poverjenik za pravosodje dr. Nikola Djurdjevič, odvetnik v Brodu na Savi; poverjenik za narodno gospodarstvo Ačim Gjeranović, ravnatelj Zveze Srbskih poljedelskih združenj. Podban dr. Franc Potočnjak je danes prisegel v roke bana dr. Laginje in prevzel uradno svoje mesto.

== Madžarske želje glede Prekmurja. Povodom vesti, ki jih razširjajo Madžari, da bo šla meja v Prekmurju tako, da pripada Dolenja Lendava Madžarski, se priobčuje, da glasom mirovne pogodbe pripada Dolenja Lendava Jugoslaviji.

== Italijanski vojni dolgov. Znašajo, kakor poroča „Il Piccolo della Sera“, okoli 45 milijard lir. Od tega zneska je bila naloga Italija v inozemstvu, v glavnem v ameriških Združenih državah približno 21 milijard.

== Čehoslovaška ustava. Čehoslovaška vlada je dne 25. t. m. predložila narodnemu shromajdenju ustavo čehoslovaške republike. Glasom tega dokumenta je čehoslovaška država demokratska republika, katere poglavar je izvoljeni predsednik. Izvor vse državne oblasti tvori narod. Zakonodajalno moč izvršuje narodno shromajdenje. Predsednika republike voli narodno shromajdenje. Osebnost svoboda se sme omejiti ali odtegniti samo na temelju zakona samega. Privatna lastnina se lahko omeji samo s posebnim zakonom. Hišna pravica je nedotakljiva. Svoboda časopisja, kakor tudi pravica zborovanja in združevanja je zagotovljena. Predcenzura časopisja je zabranjena. Svoboda vesti inverezazagotovljena. Vsak za vojaško službo sposoben državljan je dolžan, da se podvrže vojaškemu izveščanju, in da se pokori pozivu v obrambo države. Zadnji poglavje ustave ureja zaščito narodnih, verskih in plemen-skih manjšin. Pravico uporabe gotovega jezika pri uradih ureja poseben zakon, ki tvori bistveni del

ustavnega zakona. V mestih in okra-jih, kjer živi znaten drobci državlj-anov, ki ne govorijo čehoslovaškega jezika, se jamči, da se bo otrokom teh državljancev v javnih šolah dala primerna prilika za pouk v njihovem rodnom jeziku, vendar pa je v teh šolah pouk v čehoslovaškem jeziku obvezen. Vsako nasilno raznarodovanje je prepovedano.

== Iredentizem v evropskih narodih. Tržaška „La Nazione“ prinaša razpredelke, v katerem navaja šte-vilo prebivalcev posameznih evrop-skih držav in poleg tega številno tu-jerodnega elementa, ki biva v teh državah. Ta razpredelki bo dokazal — pravi list — najjasnejše, kako ab-surdno je dolžiti Italijo imperijalizma radi njene aspiracije na Dalmacijo, ker ima Italija najmanjši odstotek neodrešenecv. Poljska z Galicijo, Qdanskim, Poznańskim in Vzhodno Prusijo bo imela 29.450.000 prebival-cev, od tega števila 12.650.000 prebival-cev tuje narodnosti, torej 41,34% neodrešenecv; Čehoslovaška 12 mil. 870.000 prebivalcev, 3.870.000 tujcev ali 30,07% neodrešenecv; Rumunija 14.594.000 prebivalcev, 2.591.000 tuj-cv ali 17,75% neodrešenecv; Jugos-lavija 11.111.000 prebivalcev, 1 mil. 224.000 tujcev ali 11,01% neodrešen-cv in končno Italija z vsem odreše-nim ozemljem in z Dalmacijo 38 mil. 400.000 prebivalcev, 1.354.000 tujcev ali 3,53% neodrešenecv. — Ni nam na tem, da bi preiskovali, v koliko so te številke pravilne; vgotovimo naj samo, da ta statistika pozablja raz-ne važne momente: nikjer ni etnografska črta tako jasno zarisana, kakor ravno nasproti Italiji. Na-rodna meja se da tako natančno do-ločiti, ako izvzamemo mesta, da se je prav lahko izogniti krivicam. V vseh drugih spornih evropskih po-krajinah pa prihajajo nasprotni st-ementi tako polagoma drug v dru-gega, kakor barve v mavrici. Dalje je treba vpoštevati dejstvo, da se vsled sistematičnega zatiranja na-rodnostnega čuta v nekaterih spo-rnih krajih ljudstvo ne zaveda več svoje narodnosti. Zato ima Italija sama najlani primer v beneških Slovincih. Ti Slovenci niso nikdar poznali kake narodnostne vzgoje, ker jim Italija ni dovolila niti ljudskih šol. Ali naj se v takem slučaju na-rodnostna država odreče v prid na-sprotnika priklonitvi takega elemen-ta in s tem odobri vse storjeno na-silje? Sicer pa čemu izgubljeni be-sede? Italiji gre za posest Jadrana. Zato se je vstavila v Albanijo, kjer nima nikakih svojih neodrešenecv, zato zahteva zase Dalmacijo, oziro-ma vsaj gotove otoke. Ali ostane no-tem večji ali manjši promille njenih sorolakov izven njenih mej, to je končno postranska stvar.

Telefonska in brzojavna poročila.

LONDONSKA POGAJANJA.

LDU. Beograd, 28. februarja. V sredo, dne 25. t. m. zvečer je prišel v London dr. Ante Trumbić, naš minister za zunanje stvari in drugi delegat naše države na mirovni konferenci v Parizu.

NOVA POGAJANJA.

LDU. Rim, 28. februarja. (Dun. kor. urad. — Brezlično.) »Corriere della Sera« javlja iz Londona, da odgovor Milleranda in Lloyd Georgea na Wilsonovo noto priključje pred-loge od 8. decembra 1919 in 20. janu-erja 1920 in da vabi Wilsona, da skupno s francosko in angleško vlad-o pozove Italijo in Jugoslavijo, da se začno pogajati na popolnoma novi podlagi brez ozira na poprejšnje raz-govore. Ako ta predlog ne bo spre-jet, naj Zedinjene države, Velika Britanija in Francoska to vprašanje iznova skupno prouče.

POTOVANJE MIROVNE KONFERENCE.

LDU. Rim, 28. februarja. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) »Corriere della Se-ra« javlja, da bo mirovna konferenca od 25. marca dalje zborovala v Rimu, da obravnava vprašanja, ki pri london-ski konferenci še niso bila rešena.

NOVA VERZIJA O MIROVNI NOTI.

LDU. Pariz, 29. februarja. (Dun. kor. ur.) Kakor poročajo listi iz Londona, se je objavilo besedilo korespon-dence med Wilsonom in vrhovnim sve-tom o jadranskem vprašanju. V noti od 24. februarja izjavlja Wilson, da se mu zdi predlog, po katerem naj bi se Reka z ozkim pasom zvezala z Italijo, neiz-vršljiv, ker bi taka rešitev povzročala vedne spore. Glede Albanije stoji pre-dsednik na stališču, da mora ameriška vlada ravno tako zavračati misel, pri-krajšati Albanijo v korist Jugoslavije, kakor oškodovati Jugoslavijo v korist Italije. O pogodbi od 1. 1915 pravi Wil-son, da je to stvar, pri kateri mora Francija in Anglija sami presoditi ob-veznost iz te pogodbe. Kljub temu pa mora onozarjati vlade na razpad av-stronske monarhije in na druge do-godke, ki so se pripetili po podpisu kon-

FRANCOSKA DEMONSTRACIJA PROTI NEMČIJAM.

LDU. Pariz, 27. februarja. (D. kor. urad. — Brezlično.) Pri posve-tovanju o zakonskem načrtu, ki po-oblašča francosko vlado, da vpo-kliče pod orožje ves letnik 1920, je ge-neral Castelnau izjavil: Nemčija se ne namerava razorožiti in le strah pred našo vojaško silo bi jo mogel prisiliti, da izpolni določbe mirovne pogodbe. Vojni minister Lehou se je izrazil: Tu gre za začasen zakon in ne za končnoveljavno stanje. Pou-darjal je, da vodi Francijo do tega koraka pomirilače vojaštva. Celo, ako se vpo-kliče vojaški letnik 1920, bo ostalo stanje francoske ar-

made solo smanjšeno. Temu bi se dalo odoposti samo, da je letnik 1918 pridržal še nekaj tednov v aktivni vojaški službi.

ZEDINJENE DRŽAVE IN SOVJETI.
LDU. Dunaj, 29. februarja. (C.

Londonska pogajanja.

LDU. Trst, 27. februarja. Medtem, ko večina italijanskega časopis-ja vztraja na stališču, da je ministr-ski predsednik Nitti ustvaril za Itali-jo zelo ugoden položaj s tem, da si je zagotovil pomoč Anglije in Francije, in da tega položaja ne more veliko izpremeniti niti Wilsonovo posredo-vanje, se postavljajo nekateri listi na povsem nasprotno stališče, t. j. dvo-mijo o odkritosrčnosti angleške in francoske pomoči, ne omalovažujejo pomena Wilsonovega koraka, očita-jo Nittiju iste napake in isto nespo-sobnost kakor njegovim predhodni-kom in pripravljajo javnost na zo-petni neuspeh italijanske politike.

»Resto del Carlino« je priobčil članek Artura Labriole, ki vsebuje nekatera priznanja, ki se doslej niso mogla izslediti v italijanskem časopis-ju. Članek ugotavlja, da se pariška konferenca ni držala pri reševanju evropskih vprašanj narodnostnih na-čel, in da se Italija, ki je anektirala zaradi gotovih državnih potreb čisto nemške kraje na severu in precej (?) homogene slovenske kraje na vzhodu, ne more sklicevati na na-rodnostna načela pri svojih zahtevah po Reki.

G. Nitti je izjavil, da je reško vprašanje »malimo sentimentalno vprašanje«. Vsak na razume, da niso ne Wilson, ne Lloyd George, ne Francozi pripravljeni na žrtve, ki so

T. U.) »Neues Wiener Tagblatt« po-roča iz Washingtona: Novi državni tajnik za državni stvari je odredil, da Zedinjene države vzpostavijo od-nošaje s sovjetsko Rusijo.

v navzkrižju s koristmi drugih, a pri Francozih in Angležih tudi v navz-križju z njihovo protitalijansko po-litiko na Balkanu.

G. Nitti je tudi izjavil, da je Ja-dransko morje skupno morje Itali-janov in Jugoslovenov. Če mora Ja-dransko morje torej biti skupno mor-je obalnih narodov, je treba imeti pozum in priti do edino mogočega sklepa, to je, da se mora dati Reka Jugoslovenom, ker je Reka sedaj edina jadranska luka, ki odgovarja z vojaškega in trgovinskega stališča jugoslovenskim jadranskim zahte-vam. Jugosloveni imajo tedaj popol-noma prav, ko pravijo, da Jugoslavi-ja ne naredi velikega greha, če si priklupi 40.000 Italijanov, če si je Ita-lija mogla priklupiti 600.000 Jugoslo-venov.

Članek govori nadalje o zad-njem zavezniškem načrtu in london-ski pogodbi ter ugotavlja, da Wilso-novo posredovanje pomenja ne samo nadec politike, ki temelji na udeležit-vi londonske pogodbe, temveč tudi načrta od 20. jan., ki ne utemeljuje prav nikakršne politike, ker znači spor med Italijo in Jugoslavijo!

Članek zaključuje — kar nas pa ob tej priliki ne zanima toliko — z navajanjem napak italijanske politi-ke, ki da je na poti, da izgubi diplo-matsko vojno.

13 naše kraljevine.

— Pravna fakulteta v Subotici. Priprave za ustanovitev pravne fakultete v Subotici so končane. V tem tednu bo prof. Nedeljković ukrenil v Subotici vse potrebno, da bodo mo-gla pričeti predavanja že sredi marca.

— Agromonska fakulteta v Beogradu. Vrše se priprave za osnovo agronomске fakultete na beograjs-kem vseučilišču. Fakulteta se bo

otvorila še letos; predavali bodo ju-goslovenski in ameriški strokov-njaki.

— Proračun mesta Beograda. Na predsočni seji občinskega sve-ta se je postavil na dnevni red pra-račun za leto 1920., ki znaša 56 mili-jonov dinarjev.

— Gimnazija v Šabcu. Sestraz-redna gimnazija v Šabcu se je povišala na stopnjo popolnih srednjih šol.

Bled in njegovi zavodi pod domačim vodstvom!

Na Bledu obstoji že od leta 1896. zdravstveni zavod Rikljev, manj znan do-mačinom nego obiskovalcem iz Brazili-je, Britanije, Nemčije, Finske, Romunske in iz drugih neslovanskih dežel. Kako to? Kon-sorcijski zdravnikov, ki je kupil pred vojno zavod od starega tolerantnega Švicarja, je ostentativno ignoriral vsako publikacijo v kakem slovanskem jeziku. Prezirajoči samonemski napisi so se šopirili ob jezerni in kazili okolico, to podoba raja Uslužbenec, samim Slovincem, je bilo pod kaznjio 10 do 20 kron prepovedano, izpregovoriti slo-vensko besedo, tudi očetu s svojim sinom. Ali obračun jih je dohitel nepričakovano hitro. Novembrski predanski dogodki so jih zmedli tako, da so lani, ko se je Bled povzel do nenavadne živahnosti in pro-metnosti, osupli držali roke križem. Ta brezbriznost je povzročila premnogo kvar ugledu Bleda kot zdravilišča in prometu na njem; kajti cele vrste tujcev niso prišle ali pa so odšle, ker ni bilo niti ene solčne, značne, kamoli tople kopeli. Zagrizeno na-cionalno in obrezano vodstvo pa je obli-čalo v mučni smešni luči. Še letos so last-niki kar le zmaevali, a ničesar započeli. Ko je vlada videla, da se družba kakor lani tako tudi letos nič ne gane, je ener-gično posegla vmes. Pozvala je spretnega na-

ščinca dr. Zvonimira Janežiča za zdravstve-nega vodjo, stavila sposoben in delaven aparat uslužbenecv, poskrbela o pravnem času za vse potrebščine in za material. Sedaj šele se je družba osokolila toliko, da je vzela čopci v roke, preplekala stari grešni konsorcijski belomodrdečo barvo, pa samo zato, da bi se izvil iz rok oblasti in pokore. Na Bledu je vse ogorčeno in bi uslužbenci ter občani revoltirali, ako bi se stari činitelji drznili stopiti na plan, če-prav v slovenskih italijah, in zakaj vse ta-ko tajnstveno? V čem ima ministrstvo ga-rancije, a) da se izvrši neovirano, kar je odredilo, samo in radi česar je postavilo zavod pod nadzorstvo, b) da so pritegnjeni lastniki v istini naši državljani, ne le ma-ske? Cim si da poverništvo izvitv svojo moč, je započeto že tudi letošnje obrato-vanje. Nobena fužija, nobena prodaja, no-bena prenosna ne more dozoriti tako na-glo, da bi vzpostavila zavod do pričetka sezone po šestletnem mrtvilu, ako vlada izpusti valetti iz rok in zaigra edino mo-žnost, da se zavod letos otvori. Na to opo-zarjamo! Deželna vlada, ki mora čuvati nad davčno močjo in tujskim prometom, ne more in ne sme dopustiti, da bi lanska brezbriznost in vnamnost ogrozila še le-tos novo vso razvika na Bledu!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. marca 1920.

— Odlični arški gostje v opernem gledališču. Gospodje bivši ministri in drugi naši srbski gostje so se udeležili v soboto zvečer opere »Rusalka« in snoči opere »Netopir«. Zlasti z opero so bili izredno zadovoljni ter so snoči z ravnatelju Rukavini in zlasti gđ. Zikovi izrekli naravnost navdušeno priznanje. Gostje sta snoči zastopnika uprave odvedla na oder ter jim pre-dstavila kapelnika, režiserja in soliste. G. minister u. r. Pavle Marinković je pri tej priliki povedal, da je akt glede podržavljenja in državne subvencije že rešen in podpisan ter se je čutil, da ravnateljstvo o tel rešitvi še ne ve. — Mi prav globoko obžalujemo, da je morala za snoči napovedana opera »Prodana nevesta« odpasti ter se je morala nadomestiti s starim »Netopir-jem«, ki se vrhu vsega ne izvaja prvo-vrstno ter ne stoji niti glede garderobe. Niti glede zasebe posameznih ulog na višini. Obžalujemo in obsojamo, da se mora zaradi malenkostne uloge baje še vedno bolne gđ. Medvedove odpove-dati opera, dasi imamo pri operi še dve mezosopranistki, in da se mora zaradi enega bolnega onernega člana hkratu odnovevati še nedeljska dra-matska predstava. Unamo, da se je zro-dilo to prvi in zadnji sprico ansambla, ki šteje 218 članov.

— Občinski vseh kovinskih strok

so imeli v nedeljo, dne 29. februarja v Ljubljani v veliki dvorani Narodnega doma shod, katerega je sklicala zadru-ga kovinskih obrtov v Ljubljani. Shod je bil zelo lepo obiskan. Prišli so obr-niki iz vseh kranjskih okrajev, iz Sta-jerske pa je prišel gospod Rebek kot zastopnik obrtniške organizacije v Celju. Namen tega važnega shoda je bil dati obrtnikom priliko, da se razgovore o ustanovitvi gospodarske zadruge, katera naj bi kovinskim obrtnikom preskribo-vala surovine, orodje in druge obratne potrebščine. Zadruga bi mogla pre-veznati tudi večja naročila na skupen račun. Tako bi vršila tudi posle pro-dajne in dobavne organizacije. Shod je otvoril in vodil g. Urbančič, ki je pozdravil dole tovarniše. Poročila o po-ložaju v kovinskih obrtnih sta podala gospoda Martinčič in Pajer. Na pova-bilo pripravljalega odbora je govoril pe gospod dr. Fran Windischer ter je v svojih izjavah opisal nujno po-trebo gospodarske obrtniške organiza-cije, namene in delo, og take naprave in pa dolžnosti zadrugnikov. Poudarjal je zlasti tudi potrebo, da se naši obrt-niki udeležijo del za obnovo Srbije. Greh bi bil, če bi tu s konkurencajska delo, ki ga morejo domačini opraviti.

Gospod dr. Windischer je podal tudi pregled kreditnih organizacij, ki priha-jajo v poštev za obrtnika in ob sploš-nem pritjevanju poudarjal potrebo, da treba našemu obrtništvu dobiti tudi še prikladno napravo za potreben kredit. Nato je izpregovoril g. Rebek, starosta naših obrtniških organizatorjev, ter z-gledi iz prakse dokazal, kako je po-trebna in koristna gospodarska orga-nizacija. Ob živahnem odobravanju je opisal težave in nevarnosti, ki pre-te malemu obrtniku vsled nepremišljenega ukaza o osem urnem delavniku. Na shodu so izbrali pripravljalni odbor, ki ima nalog pripraviti pravila in ukre-niti vse kar je potrebno, da stopi go-spodarska zadruga v življenje. Naše obrtništvu se je začelo živo gibati, tudi na deželi je zelo veliko zanimanje za organizatorno delo.

— Studijskoje potovanja v Čeho-slovaško se izmed Slovencev udeleže Rasto Pustoslavšek, glavni ured-nik »Slov. Naroda«, dr. Ivan Lah, pi-satelj in novinar, Anton Zobeč, urednik Ljubli. dop. urada, Fr. Podržaj, urednik »Marburger Zeitung« in dr. Lenart, urednik »Straže«.

— Og. reditelje, ki so poslovali na shodu JDS v nedeljo in ki redi-teljskih znakov še niso oddali, prosimo, da iste oddajo v tajništvo JDS.

— Malomarnost ali brezvest-nost? Iz Savinske doline nam piše-jo: Ker se pristojne oblasti do sedaj še niso odzvale raznim našim proš-njam za izplačilo zaslužene nagrade povodom kolkovanja kronskih ban-kovcev, in nam ne dajo na naše ur-gence niti odgovora, se tem potom zatekamo v javnost in zahteva-mo, da se nam navedbenim potom obljubljena in tudi pošteno prisluže-na nagrada takoj izplača! Po prete-ku — reci in bci — treh mesecev imamo pač pravico, da to zahteva-mo, ker trpimo radi tega zavlačeva-nja veliko škodo. — Zahtevamo končno, da se nam izplača nagrada v dinarjih in sicer v razmerju 1:4. — Člani in pomožno osebje komisij za kolkovanje bankovcev v Savinski dolini.

— Ponarejene znamke na tisoč-kronskih bankovcih. Da se kolikor mogoče onemogočijo goljufije s ponarejenimi znamkami na tisočkronskih bankovcih, je finančno ministrstvo odredilo, da se bodo odslej bankovci s ponarejenimi koleki odtegovali in za odtegnjene vsote izdajale priznanice. Dalje je ministrstvo ukrenilo, da držav-ne blagajne ne bodo ničesar izplače-vale s kronskimi tisočaki ter se poudarja ponovno, da se rok za povlačenje tisoč-čakov nikakor ne bo podaljšal.

— Ponarejeni kolki na drugih bankovcih. »Politika« javlja: Trdi se, da je dvajset raznih falsifikatov za kolke na kronskih tisočakih. Sedaj se tudi že konstatirali ponarejene kolke na novčanicah po 100, 50 in 20 kron. Ko bo zamenjava izvršena, se bo mogla oceniti škoda, ki jo bo država trpela vsled kolkovanja.

— Za častnike bivše avstr. ogr. vojske. Glavna komanda mesta v Ljubljani (Pov. št. 2360/L. z dne 27. februarja t. l.) prosi v važni va-devi vse bivše a. o. častnike (bodisi aktivne, rezervne, črnogoriške ali vpokojene), kateri niso predložili prošnji za sprejem v vojsko kra-ljevstva Srbov, Hrvatov in Sloven-cev, naj do 10. marca t. l. naznanijo pismeno svoj natančen naslov z na-vedbo, v katero omenjenih kategorij spadajo. Ljubljanski pukovski okrož-ni komandi, oziroma oni, ki stanujejo v Ljubljani, Glavni komandi me-sta Ljubljana.

— Demobilizacija ostankov drugega poziva. Vlada je vzela v pre-tres vprašanje o demobilizaciji prvega poziva. Kakor javlja »Tribuna«, se pričakuje v teh dneh odlok o demo-bilizaciji ostankov drugega poziva, ker je sedaj že dovolj izvežanih novih vojakov.

— Vojni vjetniki, ki so se vrnili iz Italije in ki imajo od italijanskih oddelkov (centuria, concentramento) potrjene bone za denar, katerega so morali, ko so prišli v vjetništvo, od-dati, pa niso dobili od italijanskih od-delkov teh zneskov, ki so jih morali oddati v kronah, izplačanih v lirah, naj naznanijo svoj naslov in svoto vloženega denarja v kronah. »Slov. Rdečemu križu« v Ljubljani, kateri bode skušal, da se bodo zneski vr-nili.

— Predavanje o Črnogorcih in njih stališču v naši državi. Na povratku iz Amerike je dospel v Ljub-ljano Črnogorec g. Janko Brajevič, ki je po preganstvu iz Črne gore deloval najprej v Ameriki in pozneje v Parizu v Črnogorskem odboru. Iz Pariza se je napotil v Rim, da zbere tam živeče Črnogorce. Italijanska vlada je videla v njem nevarnega agitatorja proti italijanskim name-nom glede Črnogore in Albanije ter ga je nasilno odpravila iz Rima v na-šo državo. Gospod Janko Brajevič namerava v vseh večjih mestih naše države predavati o pokr-tu med Črnogorci in inozemstvu za jedinstvo.

našo državo ter bo pričel s takimi predavanji te dni v Ljubljani.

— Poročil se je v ponedeljek, 1. t. m. gospod Zvonko Juvancik, kapetan I. razreda z gospodično Irmo Kunc, hčerko industrijalca Alojzija Kunc v Ljubljani. Poročil ju je gospod dr. Juro Magierec iz Zagreba. Čestitamo!

— Himen. Dne 22. februarja t. l. sta se v Mariboru poročila veletrgovca g. Leopold Barta in Anica Lenart. Na poroki se je nabralo za Glasbeno Matiko v Mariboru 1140 K. Živeli!

Mestne njive v Kozlezi kakor tudi one pri čolnarni športnega kluba ob Ljubljani se oddajo letos potom javne dražbe v zakup. Dražba se vrši dne 4. marca 1920 ob 10. uri dopoldne za njive v Kozlezi; ob 11 uri dopoldne za njive pri Ljubljani. Zdražitelj se vabijo na dotičnih njivah.

Tragična smrt. V nedeljo, 29. II. okoli 8. jutraj je okolišni nadzornik Fran Vrečer opazil v Ljubljani pri Franciskanskem mostu truplo utopljene ženske. Truplo je dal spraviti na breg. Dognali so, da je utopljena Marija Keček roj. Salberger, soproga poštnega poduradnika Ivana Keček, stanujočega na Rimski cesti št. 7. Truplo so prepešali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Kakor smo se informirali, da je Marija Keček že dalj časa bolela na živčni bolezni, tožila je o hudih bolečinah v glavi. Napram gospe Rozman je večkrat izrazila, da si želi smrti. Fantazirala je in plakala: „Zakaj mi Bog ne pošlje smrti? S soprogo mi živele zelo mirno: soprogo je zanjo zelo skrbel. V soboto sta se še dogovorila, da gresta drugi dan, v nedeljo v Stožice k bratu. Sogrog Ivan Keček je imel na pošti nočno službo. Jutraj po končani službi je hotel iti na trg po pomaranče. Ko je prišel do franciskanskega mostu, je zapazil veliko množico. Stopil je k utopljenci ter jo spoznal za svojo ženo.

— Hindenburg - Syndetikone. Poroča se, da se v nekaterih trgovinah v Ljubljani prodaja gumi v tubah, nazvanih »Hindenburg - Syndetikone«. Tube so zavite v reklamni papir, na katerem se v nemškem jeziku proslavlja Hindenburg ter za smehuje entente. Srbija in njen vladar. Tej sramoti je treba napraviti konec.

Iz Križ pri Trzinu nam pišejo. Preteklo nedeljo, 15. t. m. smo položili v Križah pri Trzinu v hladno domačo zemljo k večnemu počitku tovarnarja S. Smuka. Kaj je bil pokojni Šimen za kriško občno, danes točno se presoditi ne moremo. Lahko pa trdimo, da smo z njim izgubili moža trdnega značaja, ki se je med navadnimi zemljani svetil kot jekleni med pocestnim kamnom, moža plemenitega srca, ki je bil najbolj srečen, če je mogel svojemu revnemu sosedu pomagati iz naloge. In pošten je bil naš Smuk, kakor jih je malo poštenjakov. Zato pa tudi ni imel sovražnikov; kamor je prišel, bil je povsod dobrodošel, povsod sprejet z veseljem. — Pač, imel je tudi on svoje sovražnike, na čelu njih kriškega župnika g. Janeza Zabukovca. V življenju mu niso mogli do živega, ker je pač bila Smukova popularnost tako velika, da bi narod obrekovali, ki bi se nanašala na njega, nikdar ne verjel. Ali ti ljudje viječajo sovraštvo, če treba, tudi do groba. Ker se niso mogli maščevati nad živim Smukom, maščevali so se nad mrtvim. Župnik Zabukovec ni dovolil, da se zvoni Smuku — čujte in strinite! — čeprav je umrl prirodne smrti, več kakor enkrat na dan. Najraje pa bi bil prepovedal še cerkven pogreb. To je on Zabukovec, ki je pred par meseci pokopal samomorilko, ki je nosila pod srcem prepovedan sad po načelih katoliške cerkve, z vsemi cerkvenimi častmi, oni Zabukovec, ki je pred par leti na isti način najsvetnejše pokopal kmeta, ki se je obesil. Ali seveda! Ta dva bila sta pobožna njegova pristaša, čeprav sta konečno obupala nad božjo milostjo. Smuk pa po mislih župnikovih ni bil pobožen, čeprav vse svoje življenje ni storil ničesar, kar bi bilo neblju Bogu. Pač pa ni bil pristaša Zabukovčev in zato ni bil vreden cerkvenih časti. Ali nič ni pomagalo g. Zabukovcu. Hotel je proklet, pa je le blagoslovil. Čim se je zvedelo za nakano in hudobno sovraštvo župnikovo, zavrelo je po vsej kriški občini in odjeknilo tudi v Trzinu. Takega pogreba ni imel že dolgo vrsto let nihče, in tudi župnik Zabukovec ne bo imel tolikšnega spremstva na svoji zadnji poti. Slov. bralno društvo in Sokol spremlja sta pokojnika, ki je bil doleten član obeh društev, z zastavami. Sokol ga je nosil. Bralno društvo pa je zapelo pred hišo in na grobu žalostinke. Tima dvema društvoma pa se je priključilo nebrojno naroda. Iz domače fare, iz Dupljan, iz Kovorja, iz Trzinca — od povsod je prihajel narod, da spremi dobrega prijatelja k večnemu počitku, poleg tega pa demonstrira proti župnikovi hudobnosti.

Dragi Šimen! V miru počivaj in lahka ti bodi zemlja domača, ki si jo tolikrat ljubil. Po smrti si moral občutiti vse njihovo sovraštvo, ali vedi, da to sovraštvo gre le do roba groba, pa četudi je to sovraštvo sovraštvo božjega namestnika, ki bi moral učiti le večno ljubezen. Preko groba pa gre ljubezen, ki gradi najtrajnejše spomenike in ki zatemni vsako sovraštvo. — Le v svojih delih živi bodoč večni! Sladko počivaj!

— K vprašanju zamenjave kron nam pišejo iz Sevnice. Izmenjava kron se naj torej vključi protestom od vseh strani po znani metodi v resnici prične. Vsak otrok se ve danes, da se vzamejo faktično 4 K za 1 dinar, ako se da pri izmenjavi 4 bankovce za enega, potem je pač jasno, da se odvzame ¾ v kronskih bankovcih prezerljive vrednosti. Da se zapise na drugo stran novčanice »Kratko število, posredni

isto, kot dati 1 kos kruha in trdit, da so 4 kosci. Nova novčanica ni ne dinar, ne krona, marveč nekakšen spak in to škoduje še bolj, kot takojšnja končna rešitev 4 za 1, kajti vse gospodarsko življenje postane nesigurno, vse bo tiralo cene na štirikratno kronsko vrednost. Trpeli bomo z vedno hujšo dragino. Gospodarska škoda bo ogromna, koristi pa država ne bo imela. Vse politične stranke na Slovenskem in Hrvaškem so iz stvarnih razlogov, želeč državi vse najboljšo, nastopile najostreje proti nameri dr. Veljkovića a vse, kakor kaže, zama. Dolžnost Narodnega predstavništva je, da po načelnih vseh političnih strank izreče v zadnjem trenutku odločilno besedo. Dr. Veljković pravi, da po gotovem terminu kron ne bodo sprejemali v plačilo, kdor v danem roku ne zamenja, izgubi pravico do zamenjave. Ljudstvo, čigar mnenje naj izrečejo načelstva strank, pa pravi, da ne reflektira na te drobne dr. Veljkovićeve valutne reforme, da ostane pri svojem, dokler se ne ugotovi zahtevam in načelstva strank se slovesno zavžejo, zastavi vso silo za remedi, in da ne sme nikdo škodo trpeti, ako svojih kronskih bankovcev ne zamenja. Ako je bilo stališče strank napram Veljkovićevi operaciji odkritosrčno, ako so stranke in dnevniki to v resnici mislili, kar so govorili in pisali, potem je edino ta korak mogoč, in če vemo, da je eden absolutističen minister ala dr. Veljković parvus mogočnejši, kakor celo ljudstvo.

— Smrtna kosa. Umrl je v Ljubljani pekovski mojster, gostilničar in ljubljanski meščan Jožef Bončar. Bil je stara ljubljanska korenina, znan v najširših krogih vsled svoje značajnosti in ljudomilosti. Zadnja leta je hudo bolehal ter ni mogel več zapustiti sobe. Rajni je oče posestnika in gostilničarja ter ljubljanskega občinskega svetnika Antona Bončarja. Pogreb bo v torek ob pol 4. izpred Skofije na pokopališče k Sv. Križu. N. v. m. p.!

— Hipnotizer in telepat. V Celju je priredil znani telepat in grafolog Ben Arolji Bey v pomočjo medija iz celjske družbe zanimivo predstavo, pri kateri se je odkril fingiran umor. Predstava je vzbujala med občinstvom veliko zanimanje. Ben Arolji Bey priredi tudi v Ljubljani v nedeljo 7. in ponedeljek 8. marca predstavi v Narodnem domu. Ker zadnje take predstave v Ljubljani niso kar najboljše uspele, pričakovati je od teh predstav malo več. Predprodaja vstopnic se vrši v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici. (k)

Ljubljanski kavarnarji so z ozirom na neprestano vihanje cen blaga podražena razsvetljevala, kurjave, življenjskih potrebščin za prehrano osobja i. t. d. sklenili pričeti s 1. marcem t. l. povišati cene vsem kavarniškim predmetom. Cene so odslej naprej v vseh kavarnah enotne.

— Kavarnar Ljudske kavarne v Florjanski ulici nas prosi, da konstatiramo, da on strogo pazi na to, da se pri njem ne zbirajo sumljivi ljudje, ne more pa nič za to, če kdaj pridejo v njegov lokal tudi nepošteni neznanci. (k)

Kultura.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera. 1. marca ponedeljek, zaprti. 2. marca torek, Rusalka, abonement D/3. 3. marca sredo, Mignon, abonement A/2. 4. marca četrtek, Nitopir, abonement B. 5. marca petek, Favst, abonement C. Drama. 1. marca ponedeljek, Beneški trgovec, abonement A. 2. marca torek, Brezdn, abonement C. 3. marca sredo, Beneški trgovec, abonement E. 4. marca četrtek, Kristalni grad, uradniška predstava, izven abonementa. 5. marca petek, Vrag, abonement D.

Iz pisarne dramskega gledališča. Vseled repertoarnih težkoč drama v četrtek 4. marca ne bo igrala »Nočna čuvajka« kot uradniško predstavo, temveč A. Punteka izvirno novlito »Kristalni grad«. — Občinstvo z dežele opozarjamo na Nušičevo veseligo »Protekcija«, ki bo vprizorjena v drami v nedeljo 7. marca popoldne.

Marionetno gledališče. V torek, 2. marca ob 4. popoldne Prolog. Čarobne gosli. V četrtek 4. marca ob 4. popoldne Prolog. Čarobne gosli. V nedeljo 7. marca ob 4. popoldne Prolog. Čarobne gosli.

Nikola Zec, basist dunajske (bivše) dvorne opere, gostuje te dni na odru našega opernega gledališča v veliki ulogi Melista v Gounodovem »Faustu«. G. Zec je umetnik pevec in igralec prve vrste. Rodom Jugosloven je bil najprej angaževan kot prvi operni basist dunajske »Volke-opere« in takoj nato kot prvi basist dvorne opere, kjer uživa največji ugled. Opozarjamo na to gostovanje.

Jugoslovanska pomorska matica. Pomorski kapetan in častnik trgovske mornarice so ustanovili 1919 v Dubrovniku Jugoslovansko pomorsko matico. Namen društva je: a) Priklonitev in ujedinenje vseh jugoslovanskih pomorščakov in onih oseb, ki se zanimajo za pomorstvo. b) Povečevanje socialnih in pomorskih zaved naših pomorščakov in zastopanje njihovih interesov na zunan. c) Vzbuđenje zanimanje za pomorstvo v najširših slojih našega naroda. d) Pospesjevanje pomorskih interesov Jugoslovanske države. — Osebe, korporacije in zavodi, ki so darovali najmanj 1000 kron postanejo mecen (dobrotvor) društva. Ustanovnik postane oni pojedinec, ki naskrat ali v več obrokih — v teku enega leta uplača najmanjšo vsoto 200 K, korporacije in zavodi 500 K. Pravi član je samo pomorščak (trgovski in vojni mornarici); ostali so imenovani prijatelji. Ako je prvi član podčastnik, mornar ali ribar tedaj plača 10 K vplačnine naskrat in 20 K članarino letno. Ako je prvi član častnik, tedaj plača v šestmesečnih obrokih 100 K vplačnine in vsako leto 60 K članarino. Vsak pravi član in prijatelj prejme brezplačno društveno glasilo. Prijatelji plačujejo mesečno 5 K članarino. Morje nima mej, ono nas spaja z ostalimi narodi in predstavlja za našo državo neizbrisljivo in blagostanje. Zato mu je treba posvetiti največjo pozornost. Prosimo tedaj, z ozirom na veliko važnost mornarice kot činitelja moči in veličine države, da se najširša javnost zavzame in pristopi k društvu Jugoslovanska matica. Če je imel prejilni »Flottenverein« toliko članov med našim narodom, čemu ne bi jugoslovanska pomorska matica združila vse one, ki žele dobrobit in veličino naše mlade svobodne države? Dolžnost vsakega državljanca bi bila, da vsaj kot član ali prijatelj pristopi k društvu. Priznava, vplačnino in članarino sprejemata in dajeta potrebne informacije g. dr. B. Marčić, vodja čerkovnega urada, ki je poverjenik jugoslovanske pomorske matice in g. Julij Kolumbić, blagajnik čerkovnega urada kot namestnik prvega.

Najnovejša poročila.

IZMENA NOT GLEDE JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

LDU London, 29. februarja. (DKU) Po izmenjavi not glede jadranskega vprašanja je predsednik Wilson izjavil, da se je v sporazumu z Zedinjenimi državami dne 9. decembra sklenjena pogodba izpremenila v prid Italije, zelo krivično proti Jugoslaviji in z nevarnostjo za svetovni mir. Dogovor od 14. januarja, ki je bil sklenjen brez vednosti držav, je po njih mnenju neizvedljiv, ker je krivičen. Vlada Zedinjenih držav ne more dovoliti ureditve, ki pomenja jasno kršenje načel, za katere je vstopila Amerika v vojno. Ako se hoče vesele pod pretežno narodnega čuta oškodovati na malih šibkih narodih da bo tedaj prevladoval stari red, se ni prišel trenutek, da bi se Zedinjene države pridružile veselem. Ako pozijo od 9. decembra, ki vsebujejo najvišje mero koncesij, niso izvedljivi, tedaj mora predsednik Wilson resno preudarjati, da umakne z senata mirovno pogodbo z Nemčijo in defenzivni dogovor s Francijo, tako, da bodo zavezni morali sami izvesti novi evropski red.

V odgovoru od 17. februarja sta izjavila Millerand in Lloyd George, da si nista niti Italija, niti Jugoslavija želili svobodne reške države, da bi bila to glavna točka ameriških predlogov. Zato je bil Italiji priznan ozek pas zemlje v indirektno zvezo. Z mnenjem Zedinjenih držav, da se je na ta način ustvaril povod za aneksijo Reke, se angleška in francoska vlada ne more strinjati. Ameriška kritika glede Albanije ni pravična. Ker je severni del Albanije po večini krščanski, južni pa mohamedanski, sta smatrali angleška in francoska vlada za najbolje poveriti zaupanje za to ozemlje Jugoslaviji in Italiji. Pri tem pa sta gledali tudi na to, da spravi vso Albanijo pod mandatni sistem.

Francoska in angleška vlada ne želita izsiliti nikake rešitve, ki bi se zdeli Wilsonu nesprejemljiva in bosta tedaj čakali na odgovor Zedinjenih držav. Ker se Italija in Jugoslavija nista mogli sporazumeti, ne preostaja Franciji in Angliji ničesar drugega, kakor da priznata veljavnost londonskega dogovora. Francoska in angleška vlada osuplo gledata, da se Zedinjene države umikajo iz zveze narodov, ker ne soglašajo z ureditvijo jadranskega vprašanja. Da niso merodajni le etnografski razlogi, se jasno razvidi iz tega, da se priključni nad tri milijone Nemcev Čehoslovski in nad tri in pol milijona Malo-

rusov Poljski, ki pa so poljski vladi sovražnega mišljenja. Zato upata francoska in angleška vlada, da se Zedinjene države, naj si bodo že kakršnega mnenja v jadranskem vprašanju, ne bodo odtegovala pogodbam iz leta 1919. V odgovoru od 25. februarja je izjavil Wilson, da je bil po njegovem mnenju glavni povod vojni, da nima nobena država ali skupina držav pravice, odločevati o katerikoli ozemlju ali politiki, katerega bodi prostega ljudstva. Petero veselel po njegovem prepričanju tedaj nima v vprašanju jugoslovanskega naroda brez njegovega soglasja niti več odločevati, kakor bivša Avstrija. Postopanje predsednikovo je predpisano v členu pogodbe zveze narodov, po katerem je pohlep po zemlji nezdružljiv s politično samoodločbo narodov. Wilson je izjavil dalje, da se bo vedno strinjal z italijansko-jugosloven. sporazumom glede Reke pod pogojem, ako se ne sklene na rovaš koga tretjega. Nesporazumno pogajanje med obema državama bi se morlo smatrati za samoodločevanje. Ako bi na ta način ne prišlo do zaključka, bi morale biti obe stranki pripravljene, priznati odločitev francoske, angleške in ameriške vlade. V odgovoru od 26. februarja sta izjavila Millerand in Lloyd George, da postopata v zmislu zadnje Wilsonove note in da bosta albansko vprašanje tako rešila, da se ugoti zahtevam albanskega ljudstva po popolnem samoodločevanju in da se Jugoslaviji zagotovi izhod na Jadran v ozemlju pri Skadru. Francoska in angleška vlada upata, da se bo sporazum dosegel mirnim potom. Ako to ne bo mogoče, mora stopiti v veljavo londonski dogovor. Millerand in Lloyd George opozarjata Wilsona na silno važnost nemudne rešitve jadranskega vprašanja, ker ogroža sedanje stanje svetovni mir.

DRAŽNI KRUH NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 29. februarja. (DKU) Korespondenca Herzog javlja: Med pekarskimi pomočniki je izbruhnilo novo mezdno gibanje, ki se je razširilo na vsa pekarska podjetja. Pekarski pomočniki zahtevajo med drugim k dosedanjim mezdni dražnisko doklado v znesku 200 kron, 20 odstotno oblačilo doklado in izplačevanje nadur. Podjetniki morajo odgovoriti na te zahteve do 3. marca. Tovarne za kruh so izjavile, da morejo zahtevam ugoditi le, ako vlada dovolj, da se krušne cene zvišajo.

Katolinija pravoslavna svetnica.

Srbska pravoslavna cerkev ima svojo sv. Jeleno, a to ni sv. Helena, mati cesarja Konstantina, katere praznik se praznuje 21. maja. Srbska sv. Jelena je srbska kraljica Helena Anžujska, po rodu Francozinja, žena kralja Uroša (1243 do 1276) in mati kraljev Dragutina (1276—1281) in Milutina (1281 do 1321). Igrala je važno vlogo v takratni srbski kulturi in politiki. Uroš je stopil v francosko - epirotsko zvezo proti Bizancu ter osvojil Skoplje in Prilen. Mongolska invazija je bila opustošila mnogo srbskih krajev; kraljica se je brigala, da so se kraji obnovili. Ostala je katolinija ter skrbela, da se grade katol. monastiri (v Koturu, Baru in Skadru), a tudi pravoslavni. Pravoslavni mo-

nastir Gradac pri Raški, zidan iz belega marmorja, eden najlepših srbskih spomenikov iz srednjega veka, je njeno delo. Skrbela je posebno tudi za vzgojo in izobrazbo deklet, tako da jo kulturna zgodovina stavi poleg sv. Save, ustanovnika srbskih šol. Na njenem dvoru so se dekleta učile čitati, ročnega dela in religije; brigala se je tudi za njih doto. S tem si je močno zadolžila srbski narod. Tudi po smrti svojega moža je ostala še važna oseba. Umrla je 8. februarja 1314 (po starem kol.); pokopana je v Gradu pri Raški. Pravoslavna cerkev je njo, katolinijo, proglasila za svetnico. — Čuje se, da bo šeststoletnica njene smrti srbsko ženstvo posebe slavilo.

Gospodarske vesti.

— g Gospodarske korporacije in organizacije so imele v soboto, dne 28. februarja t. l., v prostorih trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani sestanek, na katerem so se posvetovale o stališču, ki ga je zavzeli spriču velikega števila falsifikatov v denarnem prometu. O sklepih in predlogih je deputacija obvestila v ponedeljek dne 1. marca t. l. gospoda finančnega delegata. V deputaciji so bili zastopniki trgovske in obrtniške zbornice, Zveze jugoslovanskih hranilnic in Zadrugne zveze v Ljubljani gg. dr. Fran Cerne, ravatelj Kralj, dr. Fran Windischer. O sklepu se je obvestilo tudi finančni ministarstvo in vsi trije klubi poslancev.

— g Izkaz avstro - ogrske banke. LDU. Dunaj, 2. febr. (ČTU.) Izza meseca decembra je šele danes izdan izkaz avstro - ogrske banke z dne 31. januarja. Bankovcev je v prometu 56 ¾ milijarde kron, med temi jih je 13 ¾ v Avstriji.

— Vzemirjenje dunajskih bank. LDU Dunaj, 24. februarja. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča: Bančni krogi so bili včeraj vsled sedanjega položaja vznemirjeni. Boje se, da se bo bančna obrestna mera dvignila, tuji menični kurzi so se gibali neugodno. Zlato je naraslo za 38 pencov.

— Razsodišča za vojne škodo. Oddelek za vojno odškodnino v ministarstvu za pravosodje je dovršil svoje priprave za rozsodišča ki bodo ocenjevale vojno škodo. V nekaj dneh bodo razpisane prijave za oceno škodo, povzročene v vojni, vsem, ki so med vojno bili materialno oškodovani.

— Trgovci v Sloveniji opozarjamo, da je pravkar izšla tretja številka »Narodno-gospodarskega Vestnika«, ki prinaša v polnem obsegu vselejane spomenice trgovske zbornice zaradi kontrole proste trgovine. V tej obširni spomenici je govor o kupčijskih cenah in kalkulaciji. Vsak trgovec dandana neobhodno potrebuje ta spis. Naroda se pri Slovenščem trgovskem društvu

»Morke« v Ljubljani. Naročila se pričeli s poštno vred 5 K 20 v.

— Jugoslovanski vinogradar 1 vočar. Izašao je 7 in 8 broj Jugoslovanskog vinograda i vočara sa opširnimi sadržajem. Pretprijava iznosil godišnje 24 K, a šalje se na upravu lista Zagreb, Strossmayerjeva ulica 6, I. kat.

— Učita se novih modnih tehnik. Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, to je v poslopiju Kmetijske družbe v II. nadstropju, bodo naše slovenske učiteljice začele poučevati s 1. marcem nove modne tehnike, in sicer fillet, toledno in dela iz bisernic, tudi vezenje se bo gojilo praktično z uporabo narodnega ornameta. Vsem našim ženam in dekletom se nudi lepa prilika, da se nauče ene teh tehnik, katere bodo lahko izvrševale kot žensko domačo obrt v prostih urah doma. Ročno delo, ki bo blazilo srce in bistrilo um, bo tudi donosalo gnotno korist. V sedanjih težkih časih, ko draginja še vedno bolj narašča, pride našim ženskam in dekletom vsak vinar prav, ki si ga morejo na pošten način zaslužiti in če je to tudi le uspeh par ur dnevnega dela. Delo je tudi najboljšo zdravilo proti novodobnemu, srce in dušo uničujočemu dolgočasju in brezbriznemu, hude posledice rodemu pohajkovanju. Žene in dekleta! »Brez dela ni jela!« Zavod bo skrbel za primerna naročila za poštene, sedanemu času umerjene cene. Prvo je treba, da se tehnike temeljito naučite! V osrednjem zavodu za žensko domačo obrt se bomo otvorili s 1. marcem polagoma učni tečaj za imenovane modne tehnike, v kolikor bo na razpolago tvorilo in delavski pripomočki. Pouk v posameznih tehnikah bo trajal štiri mesece, in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. ure vsak dan, torej dopoldne štiri in popoldne tri ure. Z ozirom na gospodinjstvo v domači družini, se ojašuje ženam in dekletom obisk tečajev s tem, da zamo-rejo iste tudi le po nekaj ur dnevno obiskovati, ako jih zadržujejo družinske razmere. Pouk je brezplačen in obiskovalke tečajev dobe zastoni za pouk potrebno tvorivo, vzorce in delavske pripomočke. Za obiskovalke revnih slojev se bo po možnosti skrbelo za primerne podpore. Vse dni do 1. marca se bo vršilo vpisovanje žen in deklet na Turjaškem trgu št. 3, II. nadstropje osrednjega zavoda za žensko domačo obrt od 9 do 12. dopoldne. V učni sobi zavoda so razstavljeni izdelki v imenovanih tehnikah. Skromno razstavo si lahko ogleda vsakdo od 9. do 12. in od 14. do 17. ure, vstop je prost od torika naprej. Nove tehnike so velikega pomena ne le za Ljubljano, ampak tudi za druga mesta in trge v Sloveniji.

— Naši gozdovi. Ker so se pojavljale v javnosti pritožbe, češ, da se naravnost sistematično uničujejo naši gozdovi in da zadene glavna krivda gozdarstvene organe, so se uvedle polzvedbe, ki so dokazale, da se res tu in tam nekoliko preveč seka, da se pa o kakem sistematičnem uničevanju ne da govoriti in da vrši gozdarstveno osebo težko službo vestno po predpisi. Nedostaki javne uprave v tem oziru obstoje v naslednjem: 1. Na Gorenjskem je mnogo lesnih prekupevalcev, ki niso lesni trgovci in tudi nimajo priglajene obrti in kupujejo les od kmetov in vdov ter ga oddajajo potem lesnim trgovcem za velik dobiček. Proti tem bi treba nastopiti potom orožništva radi prestopka obrtnega zakona. 2. Obče znano je, da imamo v Sloveniji v gozdarski stroki premalo strokovnjakov, tako, da morajo posamezniki opravljati službo za dva in še več. Zato bi bilo želeli, da podpira tudi javnost to važno delo in naznanja prestopke v smislu določb gozdnega zakona orožništvu, gozdarstvenemu osebu ali neposredno okrajnim političnim oblastvom. S tem, da se posamezni prekrški kar objavljajo v časopisih, se stvari ne koristijo, ker se s tem še vedno ne ve za zlikovca in se tako dotični prestopnik opozori, da se pravočasno skrije in odtegne kazni. 3. Kranjska do sedaj ni imela posebnega, deželni razmeram primerne gozdnega zakona. Splošna zakonska določila, ki so še vedno v veljavi, so v pravem pomenu besede preprosta ter ne odgovarjajo povsod v zadostni meri. Z ozirom na to je gozdarSKI oddelek deželne vlade za Slovenijo na poziv predsedništva deželne vlade, oziroma ministrstva gozdov in rudnikov že izdelal in predložil na pristojno mesto osnutek enotnega deželnega gozdnega zakona za Slovenijo, s katerim se bo odpravilo tem nedostatom. Uvedla se bo splošna priljava golosekov in prebranih sečen gotovih površin, kakor je to v veljavi na Koroškem s najboljšim uspehom že 35 let in na Štajerskem že 21 let. Skrbelo se bo za redno sekanje in spravljanje lesa in pravočasno pogozditev golčav v povsem zadostni meri. Podučevanje gozdnih posestnikov po strokovnjakih dobi modernu podlago. Posebno se bo pazilo na varstvo gozdov javnega interesa, na hudo-urniške okolišne in na vzdrževanje oziroma povzdigo splošne gozdojeve v deželi. Upa-ti je, da se zakon v kratkem uveljavi in da se nekateri predpisi uveljavijo tudi za prejšnje, še ne zastarele prestopke. T. U.

Raznoterosti.

• Morilci ruskega carja. V Chicagu izhajajoči komunistični list objavlja poročilo moskovske »Pravde«, da so bili morilci ruskega carja, skupaj 14 oseb, usmrčeni radi umora carske družine in izropanja mrtvecev.

• Iz Clevelanda v Ameriki je odpotovalo od časa premirja v staro domovino 25.000 ljudi. Plačevali so davka na leto pol milijona dolarjev, ki sedaj Clevelanda odpade.

Izpred sodišča.

Zavrati umor. — Družinska tragedija. Obtoženec: »Oče mi je umrl pred desetletni leti. Pred kakim

ogovce, da so v svoji novosadski popolnoma moderno in praktično urejeni

tvornici salam

ričeli z delom in imajo že za rezanje gotovo salame, ki popolnoma odgovarja najboljši segedinski salami.

Zaradi sklepa in osiguranja potrebne količine se je treba obrniti na:

Prometno d. d. robne izdelke

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Traži se i to za odmah jedna savršena

kitničarka

na šesire (okraševalka klobukov, štafirarica) uz dobru plaću. Ponude na „Uredništvo Jugoslavenskog Ekonomiste“ Zagreb, Mihanovičeva ul. 14, po „G“.

Advokat

dr. Jos. Sajovic

naznanja, da ima svojo pisarno kakor dosedaj

v Ljubljani, Gosposka ulica št. 3.

Telefon št. 274.

1451

A 426/16
15

1590

Oklic.

Vsled sklepa okrajnega sodišča v Črnomlju z dne 25. febr. 1920 opr. št. A 426/16 se bo vršila dne

20. marca 1920 ob 9. uri dopoldne

na licu mesta v Dolu št. 10 prostovoljna sodna dražba v zapuščino po Mihi Rozman iz Dola št. 10 spadajočih zemljišč vložne številke 26, 27, 28, 196 kat. obč. Dol, 195, 385, 386, 387 in 445 kat. obč. Stari trg, s hišo številka 10 v Dolu, gospodarskim poslopjem in pripisano zemljo.

Izključna cena znaša 10237 K pa še pomnožena za cenilno vrednost onih pritliklin, ki se bodo na licu mesta kot take določile in soprodale z zemljiščem.

Vsak ponudnik ima izročiti pred ponudkom na roke sodnega komisarja za vadji 3000 K, beri: tritisoč kron.

Zdražitelj je zavezan plačati najvišji ponudek v 14 dneh po sodnem odobrenju prodaje na roke sodnega komisarja.

Celo navedeno zemljišče se bode prodalo skupaj.

Po prodaji zemljišča se bodo prodale tudi v zapuščino spadajoče nepremičnine.

Dražbeni pogoji, zemljejknjižni izvlečki, katastralni podatki se lahko vpogledajo med uradnimi urami v pisarni notarja Rado Jereba v Črnomlju.

Rado Jereb, notar kot sod. komisar.

Više činovnika i činovnica

traži zadruga „Providnost“ u Omišu

kraj Splita u Dalmaciji. Plača po dogovoru, nastop odmah. Sve poitanje daje ravnateljstvo „Providnosti“ u Omišu, Dalmacija.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša, kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 8.50

NAR. KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

Spretna šivilja se sprejme v trajno delo, istotam se sprejme dekle, katera bi pomagala pri šivanju in drugih opravilih. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 1544

Mesečno sobo event. tudi s hrano išče inteligentna gospodinja. Plača dobro. Ceni ponudbe pod „T. K. 1534“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 1534

Jščemo izurjeno strojevisko Ponudbe pod „Izveštana“ na Anonimno ekspeditio, Al. Metelk, Ljubljana, Kongresni trg 3. I. nadstr. 1534

Proda se enonadstropna hiša z lepim vrtom. Ponudbe pod „Hiša z vrtom 1398“ na upravnistvo Slovenskega Naroda.

Sprejme se več mlajših vpojojenih uradnikov, zmožnih pisarniškega dela. Ponudbe pod „Pozivisti 1471“ na upravnistvo Slov. Naroda

Plačilo deviz

Berlin

najceneje privatno.

Naslov pove upr. Slov. Nar. 1566

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadrugne in za odo r. z. z o. z. v Ljubljani, Aleksandrova c. 3, ima v zalogi večjo množino

Kdo v Jugoslaviji dobavlja razne oboide za sita in rešeta?

Ponudbe na Jakob Ivanovič, Imotski Dalmacija. 1506

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Cigaretni papir sledeče vrste:

Golub, Club, Attache, Tabu Vergé, Abadie in Samum pripada na debelo:

URANUS-PAPIRNICA Ljubljana Mesni trg. 11.

Oglje,

bukovo in gabrovo, so kupi. Ponudbe z navedbo cene in množine na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 1519

Drva

suha, mehka in trda, žagana in cepljena, dobavi in pripelje na dom SREBOTNJAK, Kolesarova ulica 31. 171

Hlude (krlje)

deske in trame iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba Impex v Ljubljani, Brezov trg 19. 1333

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa zalega mora poginiti ako upotrebite mola najholl iskrušena in povodil hvatlena sr datva kakor: proti poljskim mišim 7 K, za podgane in mihi stane 7 K; za ščurke K 8-; posebna močna tinktura za stenice K 7-; uničevalec moljev K 6-; prašek proti mrčesom 6 K; mazilo proti ušem prifudeh 4-8 K; mazilo za uši pri šivini 4 K; prašek za mihi v obliki in perilu 6 K; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6-; Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jankar, Zagreb 15., Petrinjska ulica 3.

Kupim

za prekaševalnico stroje: mečkalnico, rezalnico za salame, škropilo in motor za 4 do 5 konjskih sil. Pismene ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „stroji/1472“.

Osterman Mihal, Kranj, Številka 105.

Proda se vagon dobrih

sodov

od žganja v velikosti od 50 do 700 l. Sodi se lahko ogledajo v Šubičevi ul. št. 3. I. nadstropje od 8 do 12 dopoldne. 1490

Oglas oddrave „JADRAN“ Maribor.

SOL

tele vagone odda:

Importna ter eksportna tvrdka Ferdo Sert, Maribor, Koroška c. 21.

Brzjavi: SERT, Maribor, telef. interurb. št. 265. 1407

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Poslednik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morskopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „MIRAMARE“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak: Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzjave Jadransko-hotelsko društvo, Sušak-Reka, interurb. telefon št. 9-9-9.	Hotel-pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dolžniška glavica 30.000.000.- kron.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezerni fond 15.000.000.- kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE